

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica quinta. II. Sermo. XXXII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

torū eius forma iusticie cōsistit. que grauis
sima est. Secūdo grauis erat. qz phibēs
pctm. speciale reatum addebat. inq̄ntuz
nō solum naturālē legem transgrediebat.
sed etiam inq̄ntum legis scripte transgres
sor erat. Tertio quia solum temporalia pro
mittebat. et si promittebat eterna. hoc sa
tis obscure et in figuris occultis. **Un De**
bzeoz. r. dō. Umbra habens lex futuro
rum bonoz. **Prodo certū est qz facili⁹** qui
libet seruit pro eternis q̄s p caduc⁹. **Quar**
to quia illa lex erat timoris. noua at amo
ris. quia data est ex maxima charitate effu
sionis sanguinis ch̄isti. modo facili⁹ q̄s
implet ex amore q̄s ex timore preceptum.
Quinto lex uetus arrabat ad multa ceri
monialia. etiā inuitos. **Unde** et si non fu
it peccatū tangere mortificatiū. tamen si nō
faciebant ea que in lege ppter hoc manda
bant peccabant mortaliter. ad q̄ noua lex
non artat. et si ad aliqua tamen ad pauca.
Itam sicut refert Augustinū ad inquisi
tōnes Januarij. **Rabi Moyses** enūerat
precepta legalia plus q̄ mille sexcenta.
ad que omnia tenebantur. **Noua** autē nō
habet nisi septem sacramenta. ad quozum
quedam nō omnes tenentur. ut ad ordinē
et matrimoniu. **Si** autem d̄r qz in morali
bus plura prohibet noua q̄s uetus. **Dicen**
dum est. qz hoc uerum est. sed cum hoc au
tilium gr̄e ofert ad omnia implenda. q̄ gra
tia omnia leuiat. **fm Augustinū.** et cuz hoc
habemus adiutoria multa sacramentozū.
Unde fm Scotū. Et si potuerūt mereri
grām pro pmo modo. bene quidem. s̄ ad
grām p̄cipiendā nō habuerūt aliquod sa
cramentū p̄ter circūcisionem. que fuit cō
tra originale. **Similiter** dicendum est de
iudicialibus. qz valde pauca sunt a xp̄o tra
dita. licet per eos qui habēt declarare le
gem ch̄isti. et statuere leges in ecclesia ut
p̄ncipes plura sunt superaddita. ad que
etiā tenent fideles obseruanda. ut in cano
ne. **distinc. xij. c. j.** **Præterea** de difficultate
vtriusq̄ legis nūc apparet qz q̄ntū ad act⁹
exteriorē lex uetus est grauior. quia plu
ra ceremonialia et iudicialia. **Quantū** autē
ad interiorē actus qui sunt implere dele
ctabiliter opus uirtuosum. grauior est no
ua. quia prohibet animū et motū interio
rem. et qz ex amore impleant precepta. **Et**
sic lex noua nō amanti est difficultior. s̄ fa

clima amanti. quia uirtus delectationem
habz annexam. per quā homo facili⁹ im
plet opus uirtuosum. **Et** his infero core
larie qz lex noua est perfectior lege ueteri.
ppter plura. **Primo** quia fini p̄p̄inquo. eo
qz immediate aperit ianuā celi. **Uetus** au
tem destinabat ad limbū. **Secūdo** qz ver
satur circa bona gr̄e et glorie. illa circa bo
na nature et fortune. **Ita. j.** **Si** audieritis
me bona terre comedetis. **Tertio** qz com
pletior nō indigens supplemento. compen
diosior. qz vno uerbo impletur. **Roz. xij.**
Qui diligit primū leges impleuit. **Utilior**
qz vtriusq̄ scilz corpus et animā beaificat.
Ideo d̄r semita salutis nostre. qz paucio
ribz instrumentis indiget. **Et** qz remouet
cerimonialia et imolatiōes. et offert dō spi
ritum contritū et contriti cordis. **Item**
p̄fectior in hoc qz phibet nō solum manū
sed etiā animū. **Et** si diceret. tamen etiā
uetus hoc prohibet dicens. **Non** cōcupi
scas. **Respondet** qz hoc est in paucioribz.
qz solum in duobz p̄ceptis. scilz mechē et
auaricie. **Et** licet prohibeat mechā interi
orē. nō transgressoribz nō infligebat penā.
fm **Itam** in p̄logo sup **Mattheū.** **Item**
patet h. qz capro consilio difficillimo noue
legi qd est diligere inimicos. h est facili⁹
q̄s imolare agnū pascales. **Ratio.** qz ad di
ligendū quelibet hominē natura inclināt.
Secūdo qz talis dilectio nullū damni
infert. sed vtrq̄ comodū. **Tertio** qz dilectō
magis confortat tam corpus q̄ animā. q̄
odii. **Prover. xij.** **Animus** gaudens eti
am floridam facit.

Dñica quinta. II. Sermo. XXXII

Confiteor tibi pa

Ceter dñe celi et terre qz abscondisti
hæc a sapiētibz et prudētibz et reue
lasti ea paruul. **Matth. xj.** **Sic** dñe magi⁹
p̄ Aug. sup ps. lxx. **Int** omnia q̄ hominē
scire oportet. h est rora scientia hoīs. scire
qz ip̄e nihil est p se. et qm̄ quicq̄ est. ex deo
est. et ppter deū est. **Hec** **Aug.** **Uult** dicere
Augu. qz homo p̄siderata sua fragilitate
oia sua debet referre in deū et de oibz gr̄as
sibi agere. et omnia sibi attribuere. **Un** **Bre**
gorius li. xxiij. moral. ostendens qz si uera
sapia hoīs. dicit qz ha sapientia afficit. id ē.
humiliat nō extollit. nec supbientes quos
impleuerit sed lamentantes. facit. **Et** qz

Quinta post octa. Epiphanie

ptz q nō pdest sapia. ymo pl' obest. si nō af fuerit hūilitas. Nā sic dicit apl's. Scia in flat. caritas autē edificat. Quia igit phari sei nec se nec sua in deum referebāt. nec ex sapia quā habuerūt hūiles eē volebāt. s; potius supbia inflati. de se et suis meritis psu/mebāt. Hinc ē q saluator venies in hunc mundū dimissis ill' hūiles dignat' ē elige/re discipulos qbo sue diuitas archana ma/nifestaret. q's approbās. et illos reprobans grās dō pzi agit di. in v'bis ppositis. Consi/teor tibi p' dñe celi et terre. qz zc. In quib' v'bis ad tria amonemur. Primo ad digne agendū grās deo exēplo xpi q ait. Cōfite/or tibi. zc. Secōdo inducimur ad deponen/dū alas supbie et fugiendū vanā gliaz q in pbaris ad tm̄ rephendit. vt merito ab eis secreta celi abscondant. cū dicit. qz abscon/disti. Tertio hortamur ad āplectendū hūi/licitatē q ad tm̄ comēdat. vt merito p'eam apl's abscondita celestia reuelent. cū dicit. Reuelasti ea paruulis.

¶ Dixi primo q pmo i verbis pmissis amone/mur ad digne agendū grās dō exēplo xpi q ait. Cōfiteor tibi dō. p' zc. Et certe dignū ē agere homini grās dō. ex q fil' dei psub/stantial' pzi laudat eū et grās agit sibi. Eccl' xxiij. Magna gl'ā ē seq dñm. et ex q ois creatura pfiteor et laudat nomē suū. Vñ ps. de deo dicit Cōfessionē et decorē induisti. vbi dicit Innoc. Q' deū laudat et magnificat ois create. qz laudib' q'si qbusda vestib' vndiqz circūdat' est. Vñ dicit. Cōfessionē induisti. Cōfessionē appellat laudes creatu/rar' q ill' magnitudinē p'fiteor. et qd ad dit. et decorē. id dicit. Quia i decorē creataz. de/cor illi' agnoscat q creatas fecit Sapie. xij. Quāto mag' speciosior ē dñator eoz qui eas fecit. Au' q ois creatā pfiteor dei boni/tatē. dei potēciā et sapiāz. mag' hō d'z assur/gere ad hmōi p'fessionē laudis p deuorāz grāz actionē. ¶ Sūt at tria i v'bis tbema/tis inducētia et monētia boiez ad gratiaz actionē deo faciendā. s. collatio bonoz gra/tuitor' i eo q ipse fecit se nob' p'ēm. Cū dicit. Cōfiteor tibi p' dñe. Secōdo bonoz gl'e et celestiu. in eo q ipse est dñs celi. q nob' celū referuat i p'miū. Tertio bonoz nate et for/tune. i eo q ipse ē dñs terre. q nob' oia terre nascētia dedit ad vsū. Merito igit laudan/dus ē a nob' cū ab eo oia habeam'. Et pmo

ab ipso hēm' bōa gr'e. qz ipse ē origo omniū bonoz gratuitoz. Sic em̄ mare est origo oim fontiu et fluminū. Ita dñs ē origo stru/tū et sciaz. Ipse ei est dñs stru'tū. vt dicit i ps. Et ipse dñs sciaz dñs ē. i. Re. i. Ab ipso ē ori/nētia carnis. cordis industria. recitudo vo/lūtas. Si q's caller ingenio. si q's niter elo/quio. si q's morib' placet. Inde scie. Inde sapie fmo. Thesauri siqdē scie et sapie oēs absconditi sūt ibi. Quid casta p'ilia. iusta. iu/dicia. scā desideria. misericōdie font' illi' sunt. Que oia ex q a deo effluūt vt qdā flumina ne cito exsiccess' et fluere cessent. ad deū cōti/nuo debēt refluere vt itez fluant. Quia vt dicit Sapie. ad locū vñ exēit flumina reuertūt vt itez fluāt. Qd sit p'fessionē lau/dis et grāz actōis. Vñ apl's dicit. In oib' grās agētes deo. Hoc est vt ait Bern'. sup cantica ser. xij. Quicqd sapie qdqd stru'tis te h'cē p'fidis. stru'ti dei et sapie ascribe et de/puta. Et licet infinita sūt dona gratuita. p' qbo ei dēm' grās agere. nō illud q' p'cipuū occurrit q dignat' est fieri p' n' Deut. xxxij. Nūqd nō ipse est p' tu' q possedit te et fe/cit et creauit te. Et Mat. xxiij. Prēz nolite vob' vocare sup terra. vñ ē em̄ p' v' i celo. Iste p' a deo ē benign' q omnino nichil bz seueritaz. eo q ei p'p'iuū ē sp' misereri et par/cere. vt dicit Greg. Prop' qd dicit apl's cū prēz misericordiaz et deū totū p'solatiois. ij. Cor. i. Ostēdit at homini oculib' tripli/cē grās et misericōdiaz. p' q a qlibz ē glorifican/dus et laudād'. Nā ipse ē clemēs i suscipiē/do. erga penitēte et errātē. Diligēs i puidē do. erga deficiētem. larg' et magnific'. erga perētētem. De pmo quō ē clemēs i suscipien/do. erga penitēte. hēf Lu. xv. de filio p'di/go. quē reuertēte cū lōge adhuc eēt vidit eū p' p' appropinquationē. et misericōdia mor' ē p' cōpassionē. accurrēs p pietas acceleratiōne. cecidit sup collū. p gr'e recōciliatōez. et osculat' est p dilectōez. Et ait. Aito pfer te stolā p'mā innocētie. et date ei anulū fidei formare. et calciamenta bonoz opm. Ecce misericōdia ist' p'is. q a reo reuertēte nō exigit sed tribuit. Quisqz a deo benign' ē vt qntū cūqz offendat. nō possit obliuisci miserati/onū suaz. Iuxta illud Isa. xliij. Nūqd m' p' obliuiscā infantē suū vt non misereat fi/lio vteri sui. Verūramē et si illa oblita fue/rit. ego nō obliuiscar tui. Secōdo apparet mi/sericordia et grā ist' benigni p'is. quia est

diligens in puidēdo. Nam ipse est sollicitus
de nra salute pl^{us} q^{am} nos. Et apparet ista sol-
licitudo in eo q^{od} filiū suū misit in mundū.
vt dicit **Joh. iij.** Qui venies more sapiētis mu-
lieris. dragmā pditā z ouē amissaz. animā
dico hūanā. ita sollicitus q̄s uir q^{ui} etiā p^{ro} eā
z ad crucē ascendit. z ad inferna vt eā eriperet
et reduceret descendit. **Vinc ps. ait.** Dñs
sollicitus est mei. Et sic sollicitus ē pl^{us} de vna
aīa humana q̄ de toto mūdo. **Iuxta illud**
Flū qd cura ē deo d bobo. **Vinc dicit Bern.**
sup cātica ser. lxxvii. q^{ui} licet deo incubat gu-
bernatio z administratio totū creatū. tū oīa
ista de facit p^{ro} hoīez. de q̄ solo cura ē deo.
sicut dicit ap^{osto}lus. **Oīa in q̄t p^{ro}pter electos**
Et z puidētia dei sit erga oēm creaturā.
tamen cura eius est erga solū hoīem. **De q̄**
dicit Pet^{rus} ap^{osto}lus. **Oīem sollicitudinē**
p^{ro}ciētēs in eū. qm̄ ipi est cura de vob. **Ve**
re magna cura deo erga aīaz. quā ita dile-
xit vt se daret p^{ro} ea. **Hec est em̄ oīs errās**
cū cura etiā supnoz cure gregū. i. āgeloz
est plata. Deniq^{ue} illis exposit^{us} pastor dece-
dit ad istam q̄s uir diligēter. **Inuentā non**
reducit. s. z repositauit. noua faciēs angelis
festa gaudioz. **Qui q̄ p^{ro} p^{ro} hūer^{is} dignat^{us}**
est iponere. certe curā ei^{us} habebit. **Hec ille**
snialiter vbi ē. **Pro tāto itaq^{ue} hūficio aīe**
impensio q̄s dubitat dignas eē grāz actio-
nes deo refundendas. vt sicut ille aīe libe-
rationi fuit intē^{us}. ita aīa illi^{us} honori inten-
dat. **Un̄ dicit Bern.** in p^{ro}sona aīe sup cantū.
ser. lxxvii. tractās illū spōse. **Dilect^{us} me^{us} mi-**
hi z ego illi. Ille mihi z ego illi. Ille mihi.
q^{ui} benign^{us} z misericors. ego illi. q^{ui} nō sum
ingrata. Ille mihi per grām et grā. ego illi
grāz p^{ro} grā. Ille mee liberatōi. ego illi^{us} ho-
norū. Ille salutū mee. ego ipi^{us} volūtati. Ille
mibi z nō alteri. qm̄ vna sū colūba ei^{us}. ego
illi z nō alteri. q^{ui} nō audio voces alienoz.
Hec Bern. **Tertio benignitas isti^{us} p^{ro} p^{ro} ap-**
paret q^{ui} ē larg^{us} z magnific^{us} erga petentem
Joh. xvi. **Si qd petierit^{is} p^{ro} p^{ro} i^{us} noīe meo**
dabit vob. **Et qd dat. ps. rñdet. certe grāz**
z gloriā dabit dñs. Et Math. vi. Lu. xi.
di. **Si vos cū sit^{is} mali nost^{ri} dare bōa da-**
ta filiis v^{ost}ris. q̄nto magis p^{ro} v^{ost}ri dabit spm̄
bonū petentib^{us} se. **Maria largitas dare se**
ipm̄. Spūs ar^{is} scūs ē idē cum p^{ro}te z filio.
Dando ergo spm̄ scm̄ dat se tota trinitas
Un̄ p^{ro} tāta grā z benignitate merito ē lau-
dāda clementia tāti p^{ro}is dicēdo. Cositeoz

tibi p^{ro}. **Scom̄ qd debz mouere hoīez ad**
grāz actōz deo faciendā est collaratio bono-
rū celestū. s. bonoz glorie. z h^{ab} rangit in eo
q^{ui} xps p^{ro}fitet^{ur} p^{ro} tāq^{ue} dñi celi. Un̄ dicit. dñe
celi. Sic laudauit eum David q̄ dicebat.
Cositeoz dñi fm̄ iusticia ei^{us} z psallā no-
mini dñi altissimi. i. ad honorez noīs dñi.
Lu. ij. **Gloria in altissimis do.** **Et merito**
laudād^{us} est tāq^{ue} dñs celi. Ipe ei^{us} celū crea-
uit. nō p^{ro} se s. p^{ro} hoīez. Nō em̄ indiguit
celo tāq^{ue} loco p^{ro}inente. q^{ui} ipse manet extra
oīa z intra oīa z sup oīa z infra oīa. inquit
Gre. sup Ezech. om̄. viii. **Un̄ ipse p^{ro} p^{ro} p^{ro}**
dicit. Celū z terrā ego impleo. Creatur^{is} g^o
celū p^{ro} angelos. z angelos p^{ro} homies. vt
d^{icit} in ps. Angelis suis mandauit de te. Et
ad Hebr. ij. **Oēs sūt administratoz i^{us} spūs.**
ad h^{ab} v^{ost}ri vt hoīez simul cū angelis i^{us} cele-
sti gloria exultēt. ps. Exultab^{it} sc̄i in gla-
Merito igit^{ur} est gloriificand^{us} ab hoīe q̄ nra
tā gloriāz fecit p^{ro} hoīez. vt cū sc̄i faceret
participē. s. p^{ro} v^{ost}ri. Un̄ apparuerit p^{ro} p^{ro}
pastoz. tūc z vos apparebit^{is} sc̄i i^{us} gloria.
Gloria aut^{em} illa p^{ro}stitit in clara noticia v^{ost}ri
onīs dei cū p^{ro}fecta laude. Tunc em̄ videb^{it}
mus eū sicut ē. s. Joh. iij. **Et facie ad facie**
vt dicit ap^{osto}lus. Tūc laudabim^{us} creatorē
oīm z largitorē bonoz celestū. Juxta illū
ps. In deo laudabimur tota die. Tūc p^{ro}
tebimur ei in seculū sup oīb^{us} q̄ fecit nobis
Tertio qd d^{icit} mouere hoīez ad grāz acti-
onē deo faciendā. est collaratio bonoz nra-
raliū z fortuitoz. h^{ab} rangit in eo q^{ui} ipse dicit
p^{ro}rem suū dñm terre. Sic ei^{us} est gloriolus
in sanct^{is} suis celestib^{us}. vt nō oblitiscat
paup^{er}z suoz in terris. Un̄ ipse dat escam
oīm carni. et in ipm̄ oculi omnū sperāt. vt
det illis escā in tpe. Aperiete ei^{us} co manus
suā oīa implent bonitate. Ipe multiplicat
frumentū z fructū vini z olei. Ipe dat rosē
celi z pinguedinē terre. Ipe dat panē nrm̄
quidiamū. z ipse disuadet sollicitudinē p^{ro}
liū. se sufficientē ponens p^{ro}uiozem. Mat.
vi. **Holre solliciti esse di. qd māduce^{us} aut**
qd bibā^{us} aut q^{ui} opiemur. Scit em̄ p^{ro} v^{ost}ri qd
his oīb^{us} indiget^{is}. Pro his g^o z tāq^{ue} necessa-
rio laudādus z gloriificādus est de^{us}. Quāz
ten^{us} p^{ro} hec t^{er}palia q̄ largit^{is} sic incedā^{us} vt non
amitā^{us} etna^{us}. S. z fura a ml^{ti}z bodie poss^{it}
de^{us} querere. Si ego sū p^{ro} v^{ost}ri vbi ē hono-
re^{us}. z si dñs ego sū vbi est timor^{us} me^{us}. Pa-
lachie. iij. **Siquidem honorem p^{ro} bonoz**

¶ Dominica quinta post octa. Epiphanie

z timorē p̄ omnipotentia req̄rit ab homie.
Honoravit hoies in creatioe triplr. p̄rio
q̄ fecit eū cū deliberatōe **Gen. j.** Faciam
hoies. **Secdo** q̄ fecit eū ad ymaginē suam
ibidē. **Tertio** q̄ p̄posuit eū oibz creatur̄
ibidē. **Debem** ḡ merito honorē. **Timorez**
autē d̄m̄ ei. q̄ est d̄ns celi z terre. z sic om̄i
potēs. **Matth. x.** Timere eum q̄ p̄r aniaz z
corp̄ mitte in iehennā. **Nō ḡ fr̄es pigr̄ite**
mur assurgere ad gr̄am reddendā qui no
biscū fecit tantā misericōdiaz z gr̄am in om̄ibz
p̄missis. **Iuxta illud.** Danti mibi gratiam.
dabo gl̄az. **Un̄ d̄r.** **Deut. x.** Ip̄e ē laus tua
q̄ fecit hec magna. **Et Dan. iij. d̄r.** Laudo
magnifico z gl̄ifico regē celi d̄m̄ tre. **B**

Dixi secundo q̄ in sb̄is p̄re
missis induci
mur ad deponēdū alas sup̄bie et fugiēdū
vanā gloriā q̄ in phariseis t̄m̄ rep̄hendit̄.
vt merito ab eis secreta celestia abscondā.
cū d̄r. Abscondisti hec a sapientibz z prudē
tibz. Hoc loco nō rep̄hendit̄ sapia vt ē do
nū sp̄s sancti. nec prudentia vt est vna p̄e
de quatuor cardinalibz. sed ab usio vtrius
q̄. **Unde licet sapia sit donū sp̄s sancti qm̄ eā**
hō a deo se h̄ie credit z optat. vt d̄r. **Iaco. i.**
Si q̄s indiget sapia postulet eā a deo. **Et**
Ecc̄. j. Om̄is sapia a d̄no deo est. n̄ si hō
credit eam h̄ie a seip̄o z p̄ merit̄ suis. vel
credit h̄ie eam cū nō habeat. non est donū
dei sed viciū sp̄s maligni. **Tales em̄ ar**
guit. p̄pha. di. **Ue** q̄ sapiētēs estis in oculis
v̄is. **Et ap̄lus Rom. j.** Putātes se sapien
tes. stulti facti sunt. **Sic etiā ē z de prudē**
tia. de q̄ ap̄lus ad **Roma. xij.** amonēt di.
Nolite prudētes esse apud vosmetipsos.
Falsa ḡ est sapientia z prudentia phoz. qui
cum d̄m̄ sapientie z prudentie cognouit
sent. nō sic d̄m̄ sapientie z prudētie glori
ficauerūt sed euauerunt in cogitationi
bus suis. z obscuratū est insipies cor eoz.
Nam putantes se sapientes stulti facti sūt
vt d̄r. **Nō ḡ rep̄hendit̄ h̄ sapientia vt ē virt̄**
aut donū. sed vt elatio mētis z tumor ani
mi q̄ veritatē impedit. z h̄e sapie aditū clau
dit. **Iuxta illud Aug. in libro p̄fessionuz.**
Tumor mētis obstaculū est v̄itaz. p̄ro q̄
sciendū q̄ sapia z prudentia que h̄ rep̄be
ditur est triplex. **Prima** est in acquirēdis
diuitijs. **Secda** in gustandis delicijs **Ter**
tia in inferendis malicijs. **De p̄ma d̄r. Ba**
ruch. iij. **Filiū Agar** exāherūt prudentiā q̄

de terra est. **Qui argentū thesaurizant.** et
aurū in q̄ p̄fidunt homines. z nō est finis
acq̄sitiōis eoz. nec inuētio op̄m̄ illorū. **Ec**
seq̄t. **Quid p̄fuit illis illa prudentia.** **Exter**
minati sunt inq̄t z ad inferos descenderūt
z alij in locū ipoz surrexerūt. **De his etiā**
prudētibz d̄r. Luce. xvj. **Filiū inq̄t huius**
seculi prudentiores sunt filijs luc̄ in gene
ratione sua. **Suffecisset si dixisset.** ita pru
dentes sunt sicut filij luc̄is. **Hūc autē dicit**
prudētiōes. ad p̄fusiōē v̄itqz nostraz. q̄a
illi ardētius querūt r̄palia q̄ isti et̄na. **Un̄**
legit̄ in vitispatz. q̄ quidā eps vidēs quā
dam mulierē ad seculū se ornantem dixit
ingemiscendo. **De** omnipotens qd̄ facio
eq̄ v̄it̄ diei ornat̄ istius mulieris. totū
v̄itē mee ornatū sup̄auit. **Quarta** em̄ v̄it̄ gē
ria q̄nta pigmenta q̄nta ornāmēta ista ad
hibuit vna die vt placeret seculo ad vnaz
horā. z ego nihil hoz apud me feci vt pla
cerem deo in mente in perpetuū. timeo ne
hāc mibi de in iudiciū p̄ductur̄ sit i testi
moniū. **Secda** prudentia z sapia p̄sistit in
delicijs z voluptatibz. z est illoz q̄ sūt siles
brutis. quoz sensus est in bonis pascuis
eligidis **Ecc̄. xij.** **Nō est cogitat̄ bonus**
prudētia peccatorz. sed cogitat̄ impij est
execratio. q̄si dicat execrabilis est et male
dicta hec prudentia carnis. q̄ est mors in
ductiua. **Un̄ ad Roma. vij. d̄r.** **Prudentia**
carnis mors est. **Tertia** prudentia cōsistit i
inferendis malicijs. que est filioz dyaboli
De q̄ d̄r. Gen. iij. **Serpens** erat callidior.
Alia s̄ra h̄z. prudentior cūctis animātibz
terre. **Ad** exponēs ap̄lus dicit. **ij. Cor. xj.**
Timeo ne sicut serpens **Eua** seducit astu
cia sua. ita corrūpant̄ sensus v̄it̄ et eradāt
a simplicitate que est i xpo ihu. **O** pessima
prudētia serpentis. de q̄ dicit **Aug. in ser.**
iiij. ad heremitas q̄ h̄z totū venenū i gut
ture. vt in p̄mptu possit homiez occidere.
Tales fuerunt isti pharisei q̄bz v̄itas xpi
merito fuit absconsa. eo q̄ fuerūt multum
astuti in acquirēdis z cōgregandis r̄pali
bus. in delitijs z voluptatibz. in inferēdis
p̄rimis molestijs. et malicijs inexcogitabi
libus. **Ideo** quia hec sapientia nō fuit de
sursum sed fuit terrena. q̄ntum ad eorum
auariciā. animalis q̄ntum ad eoz gulam z
lasciuā. et dyabolica q̄ntum ad odiū fra
ternū z excogitatā maliciā. **Ideo** q̄z meri
to dicitur de eis. **Quia** abscondisti hec a sa

pientibz. **¶** Sed nō sic frēs dēm⁹ eē
 sapientes z prudentes qm potius triplicē
 aliam sapientiā z prudentiā acquirere de-
 bemus. Quarū prima est in expugnanda
 inimiciā dyaboli. De q̄ **Math. x.** Estote
 prudentes sicut serpētes z simplices sicut
 columbe. dicit **Aug⁹** in ser. iiii. ad heremitas
¶ Prudentia serpentis in h̄ marie p̄sistit. qz
 dum ledi suspicaf totum corp⁹ pro capite
 exponit. Sic nos libentius debem⁹ expo-
 nere corp⁹ nostz omibz penalitatibz q̄ t̄p̄z
 q̄ est caput nostz in honore suo aut in pre-
 ceptis suis offendi p̄mittam⁹. Juxta illud
Psalm. xlii. quod dicit **Zuzanna.** **¶** Veli⁹ est
 mihi incidere in man⁹ hominū q̄z derelin-
 quere legem dei mei. **¶** Hoc est dicere. meli⁹
 est vt peccar in corpore q̄z in capite. Sic
 fecit **Andreas Petrus Bartholomeus.**
¶ Sic **Agnes Dorothea Katheria Bar-**
garetha. Et aliū q̄ vt gloriarent̄ ibāt ad tor-
 menta ne fidem p̄derent xpi. **¶** Scda prude-
 tia christianoz est in dispensanda tempo-
 rali substantiā. De qua d̄ **Luc. xii.** Quis
 puras est seruus prudens et fidelis quez
 p̄stituit dñs sup familiā suam. vt det illis
 cibum in t̄p̄e. Quod **Aris.** exponit de quo
 libet christiano. q̄ ideo accepit a deo terre-
 nā substantiā vt de ea faciat opa pietatis.
¶ Ita est prudentia formice. q̄ colligit in esta-
 te vt habeat vñ vniat in hyeme. Ad quam
Salomon remittēs auariū quemlibet ait
¶ Vade inqt piger ad fornicā z disce prude-
 tia. Sed certe multi dedignant⁹ prudentiā
 formice. qz parū anial exile z imundum.
¶ Quibz offero camelū q̄ adeo prudens est.
 vt cū sentiat se h̄e magnā gibbositatem q̄
 p̄hibet eum intrare ostiū dom⁹ curuat ge-
 nua. Et sic humiliat⁹ z incuruat⁹ intrat do-
 mū. **¶** Raro tñ diues eū imitat⁹. q̄ scāes quia
 domū celestē intrare p̄t diuitias nō pos-
 sit nō deponit eas p̄ distributionē elemo-
 synaz. **¶** S̄ qd deterius est mala malis cu-
 mulans more herinacij diuitijs velut po-
 mis se inuoluit. q̄bz grauat⁹ tandē domuz
 redire nō p̄t. z sic occidit a venatoribz. Et
 de istis vez est illud **Lu. xiiii.** Facilius ē
 camelū p̄ foramē acus trāsire q̄z diuitē in
 regnū celoz. **¶** Ponit autē h̄ facilius nō p̄be-
 nec cōpatue. s̄z abusiue. qz z camelū trāsi-
 re p̄ foramē acus z diuitē intrare i regnuz
 celoz vtrūq̄ est ipossibile. **¶** Tñ possibilis
 est camelū trāsire p̄ foramē ac⁹. i. min⁹ dis-

ficale z min⁹ impossibile. qz h̄ p̄t facere de-
 sine lesione iusticie sue. qd nō p̄t facere sal-
 uādo diuitē impiū z imericordē. Et itē
 dicit **Bern.** **¶** Facilius est camelū trāsire
 p̄ foramē acus. qz camelus h̄z vñ p̄dus
 diues duo. vñ p̄tariū possessionū z ter-
 renaz diuitiaz. aliud p̄tariū p̄tariū. Sic
 exponit. facilius. i. min⁹ ipossibile ē came-
 lū trāsire p̄ foramē acus. **¶** Tertia prudentia
 bona xpianoz est in p̄cauda fallacia. De
 q̄ dicit **ap̄tus. i. De. iiii.** Estote prudentes z
 vigilate. **¶** Ita prudentia p̄tinet ad plures. q̄
 debent vigilare z custodire vigiliās nocti
 sup gregē suū. Quā prudentiā t̄p̄s docēs
 ap̄tis ait. Estote prudentes sicut serpētes.
 z simplices sicut colūbe. **¶** D̄ tractās **Aug⁹**
¶ gustin⁹ in sermōe ad heremitas p̄dicto ait
¶ Duo h̄ p̄cipiunt. quoz vñ sine alio nō va-
 let. **¶** Simplicitas em̄ sine astucia stulticia
 reputat. Astucia em̄ sine simplicitate. sup-
 bia cōprobat. **¶** Hoc est tantū dicere. volo
 vos esse sapiētes in bono. simplices autēz
 in malo. vt dicit **ap̄tus.** Et exponit **Breg.**
 p̄mo moral. et in pastorali. c. cxxv. **¶** Sic de
 brō **Job** legit⁹ q̄ erat vir simplex z rectus.
 ac timēs deū. **¶** Talis debet esse plar⁹ z qui
 libet dñs temporalis. vt in se sit simplex. sim-
 pliciter viuendo. **¶** Sapiens autē subditos
 suos. p̄gēdo. defendēdo. gubernando. et
 p̄ eis vigilādo. Et tñ de secūdo. **¶** **D**
¶ **Dixi tertio** q̄ in v̄bis p̄missis
 horramur ad am-
 plectēdū hūilitatē q̄ ad tñ cōmēdat. vt me-
 rito p̄t eā ap̄tis celestia secreta reuelat. cū
 d̄z. Reuelasti ea puul. Et qd mir. si nō ma-
 gnis nec ambulātibz i mirabilibz sup se. s̄z
 puulis secreta celestia reuelat. cū ip̄e dñs
 omnū nō in forma magni s̄z i forma par-
 uuli huic mūdo apparere dignat⁹. **¶** Juxta
 illud **1sa. ix.** Paruulus n̄ est nob. **¶** Rec̄
 igit⁹ ordo ymo s̄a et sūma eq̄tas z iusticia.
 vt puulus dñs puulos h̄at discipulos q̄bz
 secreta suoz misterioz reuelat. **¶** Circa qd
 sciendū q̄ veri discipuli xpi q̄ volūt p̄p̄e
 dona z secreta celestia z q̄cūq̄ gr̄az dona.
 debēt eē instar puuloz hūiles. marie in q̄
 tuoz fructibz. **¶** P̄tio em̄ puul⁹ est pur⁹ ab ei-
 imūdiācia. qz de talibz scribit. **¶** N̄ sunt qui
 cū mulieribz nō sūt cōiūgnati. **¶** Apocalip̄
¶ Sic q̄libet hō z marie penitēs d̄z esse pu-
 rus **1sa. i.** Lauami et mū di estote. Debet
 autē esse pur⁹ z mūdus. **¶** P̄tio in cōgitanōe

¶ **D**ñica quinta post octa. Epiphanie

Jaco. iij. Emundate manus vestras peccatores. purificate corda via duplices aio. Seco in locutione Job. xxxij. Sententia puram labia mea loquent. Proverbiorum. Sermo purus pulcherrimus firmabitur ab illo. Tertio in opatione. j. Thimo. ij. Uir rosulo in omni loco orare. leuantes puras manus. i. opationes mundas habentes. Secundo subiectus est paruulus parentibus pro debita obedientia. Nihil enim tunc differt a seruo. ut dicit Gal. iij. Sic quilibet seruus christi debet esse subiectus suo superiori vel plato. vel parentibus carnalibus si eos habet. vel spiritualibus si illos non habet. Un. i. Petri. ij. dicit. Subiecti estote omni humane creature propter deum. siue regi qui peccellenti. siue duabus rationibus ab eo missis. Hoc non aduertunt huiusmodi heretici. qui subtrahunt obedientiam superioribus. non regi. non principi. non episcopo. non cuiusquam spirituali vel temporalis domino obedientes. sed ambulantes in vanitate cordis et dissolutione corporis sui iuxta voluntatem propriam. Unde Ephe. v. apostolus dicit. Subiecti inuicem in timore christi. De consilio ipsorum christus dominus rex celi et terre subiectus erat parentibus. ut dicitur Luce. ij. Et pontificibus quibus sceleratissimis. et sacerdotibus iudeorum in his que ad deum erant. et imperatoribus soluendo tributionem pro se et pro Petro. Math. xxij. et faciendo reddere cesari que sua sunt. Et isti maledicti omnibus se subtrahunt. Tertio paruulus est humilis et superbire nescit. sic quilibet seruus christi. Unde Math. xxij. Quicumque humiliauerit se sic paruulus iste. hoc maior est in regno celorum. Unde cuiuslibet penitenti consulit Jacob. c. iij. Humiliamini in conspectu dei. et exaltabit vos. Eccl. iij. Quanto maior es humilia te in omnibus. Bene dicit Jacobo in conspectu dei. ut sit humilitas sua non ficta. ut ex corde peccat. ubi deus intuetur. non ut hypocrite humiliantur coram hominibus tantum. Unde et Salomon ait in omnibus. non in vna opatione. sed in omnibus. Multi enim sunt qui et si volunt videri humiles in vna opatione non tamen in alia. Et ideo dicitur humilia te in omnibus. scilicet in potentibus. scientibus diuitiis. et sic de alijs. Quarto est paruulus modice reputatus. Sic quilibet christi non debet se reputare nec bona sua pro aliquo. licet ea alij reputent pro multo. Un. licet ipse ab alijs exaltatur et laudatur. tamen ipse se non debet exaltare. Hinc est quod non est di-

ctum. qui exaltat humiliabit. sed qui se exaltat. Ubi sunt illi qui de nobilitate se iactant. qui de diuitiis. qui de elemosynis. qui de ieiunijs. de longis orationibus et omnia sua reputant pro merito. quicquid fecerint. dixerint. cogitauerint. Cum tamen ipse in tota vita sua non luit reputari pro aliquo. Unde de eo dicitur Isa. liij. Nec reputauimus eum. Et Abdie. Ecce paruulum dedi te in gentibus. Contempribilis tu es valde. Quia ergo erat pharisaei apud se magne reputationis superbi elati. Sicut patet de yno eorum Luce. xxij. qui iactabat se de ieiunijs dicitur et alijs. Ideo propter eorum perversam presumptionem et temeritatem absconsa sunt eis diuina misericordia. iusto dei iudicio. et reuelata sunt discipulis christi tanquam paruulis. i. humilibus et contempribilibus. nullus apud se estimatus. Nos ergo si volumus ut nobis dominus minus voluntatem beneplacitorum suorum aperiat et manifestet. studemus esse paruuli et humiles. ut sic ad celestem celsitudinem vna cum christo peruenire mereamur. Quod nobis est.

¶ **D**ominica quinta. III
Sermo. XXXIII

¶ **V**enite ad me omnes

¶ **V**enes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Math. c. ij. Quonia ut ait magnus pater Augustinus in libro de libero arbitrio. ostendens vnde puenit homini peccatum in hec scriptura. Voluntas auersa ab incommutabili bono. et uersa ad proprium bonum. aut ad exterius aut ad inferius peccat. Et exemplificat dicens. Ad proprium uertit cum sue voluntatis uult esse. Ad exterius cum aliorum opera vel quecumque ad se non pertinent cognoscere studet. Ad inferius cum voluptate carnis diligit. Et qui dicitur colligit quod natus est peccatum in homine nisi cum auertit a deo ad creaturas. Tunc enim efficiunt mala voluntas. non quod malum est quod se vertit. puta illa creatura. sed quod uersa est ipsa uersio. Inquit idem Augustinus in libro de ciuitate dei. Quia igitur fere omnes homines in mundo auersi sunt a deo salutari suo. et uniuersi post cupiditatem suas currunt ad malum absque ullo paurore. ubi quiter laborantes onerantur et multipliciter lassant. ut dicit Sapientia. Lassati inquit dammati. sumus in uia perditionis. Ideo filius dei unigenitus descendens de sinu patris